

DET TEOLOGISKE
MENIGHETSFAKULTET

4 BIBELENS BERIKENDE MANGFOLD
8 VÆR TIL STEDE I TEKSTENE

6 Å LESE GJENNOM BIBELEN
10 FORTELL DINE BARN!
15 NÅR PINSEBEVEGELSEN BLIR STOR

LYS OG LIV

NR.3/14.
80. ÅRG.

TEMA

Hvordan lese Bibelen?

VIDAR L. HAANES

Rektor

Bibelen – på MF

Dette temanummeret om Bibelen ble planlagt og for det meste skrevet før sensommerens mediedebatt om bibelsynet på MF. Bibelen er den viktigste boken på MF. Den leses og brukes av lærere og studenter til andakt og personlig oppbygging, og den er vår viktigste studiebok og kilde til forskning – selve bibeltekstene, deres betydning for oss i dag og deres virkningshistorie.

Gjennom historien har Bibelen hatt avgjørende betydning for enkeltkristne og for kirkene, så vel som for lovverk, kultur og samfunnsinstitusjoner. Det er ikke uten betydning hvordan Bibelen leses og tolkes. Bibelen er en av verdens mest brukte bøker, men den er også blant de mest misbrukte. Hver dag får mennesker over hele jorden hjelp til tro, håp og nytt liv gjennom bibellesning og forkynnelse. Bibelen som Guds Ord til menneskene i dag, står med rette i sentrum både i menighetens gudstjeneste og i det personlige trosliv. Samtidig vet vi at Bibelen har vært brukt og fortsatt brukes for å begrunne undertrykkelse og maktutøvelse. Den har blitt og blir fortsatt brukt til støtte for forfølgelse av annerledes tenkende og troende, til undertrykkelse av kvinner og av minoriteter og til offentlig gapestokk for de som ikke nådde opp til de høye moralske krav man med Bibelen i hånden forfektet. Så sent som på slutten av 1800-tallet brukte også norske teologer Bibelen til støtte for slaveri og til kamp mot demokrati.

Ved MF er det ulike meninger om hvordan Bibelen skal leses og tolkes. Men vi er enige om Bibelens store betydning som autoritet og kilde for tro og liv, og om nødvendigheten av et stadig pågående faglig arbeid med tekstene. Luther la stor vekt på «Skriften alene». Når man i de lutherske kirkene har holdt fast ved akademisk presteutdanning, er det ikke minst fordi man har sett verdien av at kommende prester lærer å reflektere selvstendig og kritisk over de bibelske tekstene, og å tolke disse inn i egen samtid.

I denne utgaven av *Lys og liv* vil vi presentere noen av de måtene Bibelen brukes på, her på MF, i kirken, i familieliv og kulturliv.

Innhold

S. 4-5

BIBELENS BERIKENDE MANGFOLD

Hilde B. Møller (NT) og Asle Eikrem (ST) snakker om Bibelens rolle i sine fagtradisjoner.

S. 6-7

Å LESE GJENNOM BIBELEN

Sokneprest Fredrik Ulseth opplever at bibellesning gir energi til tjeneste og arbeid.

S. 8-9

VÆR TIL STEDE I TEKSTENE

De to profesjonelle fortellerne Helga Samsset og Birgitte Bjørnstad Sæbø deler av sine erfaringer med formidling av bibelfortellingene.

UTGIVER

Det teologiske Menighetsfakultet
Pb 5144 Majorstuen, 0302 Oslo
Telefon: 22 59 05 00
E-post: lysogliv@mf.no
Bankkonto: 6038 05 58583
www.mf.no

Bladet kan lastes ned elektronisk på mf.no (gratis tjeneste)

REDAKSJON

Silje K. Bjørndal, redaktør (vikar)
Lena S. Sandvik, redaktør (perm.)
Vidar L. Haanes, ansv. redaktør
Marianne Torp, red. medlem
Atle O. Søvik, red. medlem

PRODUKSJON OG TRYKK

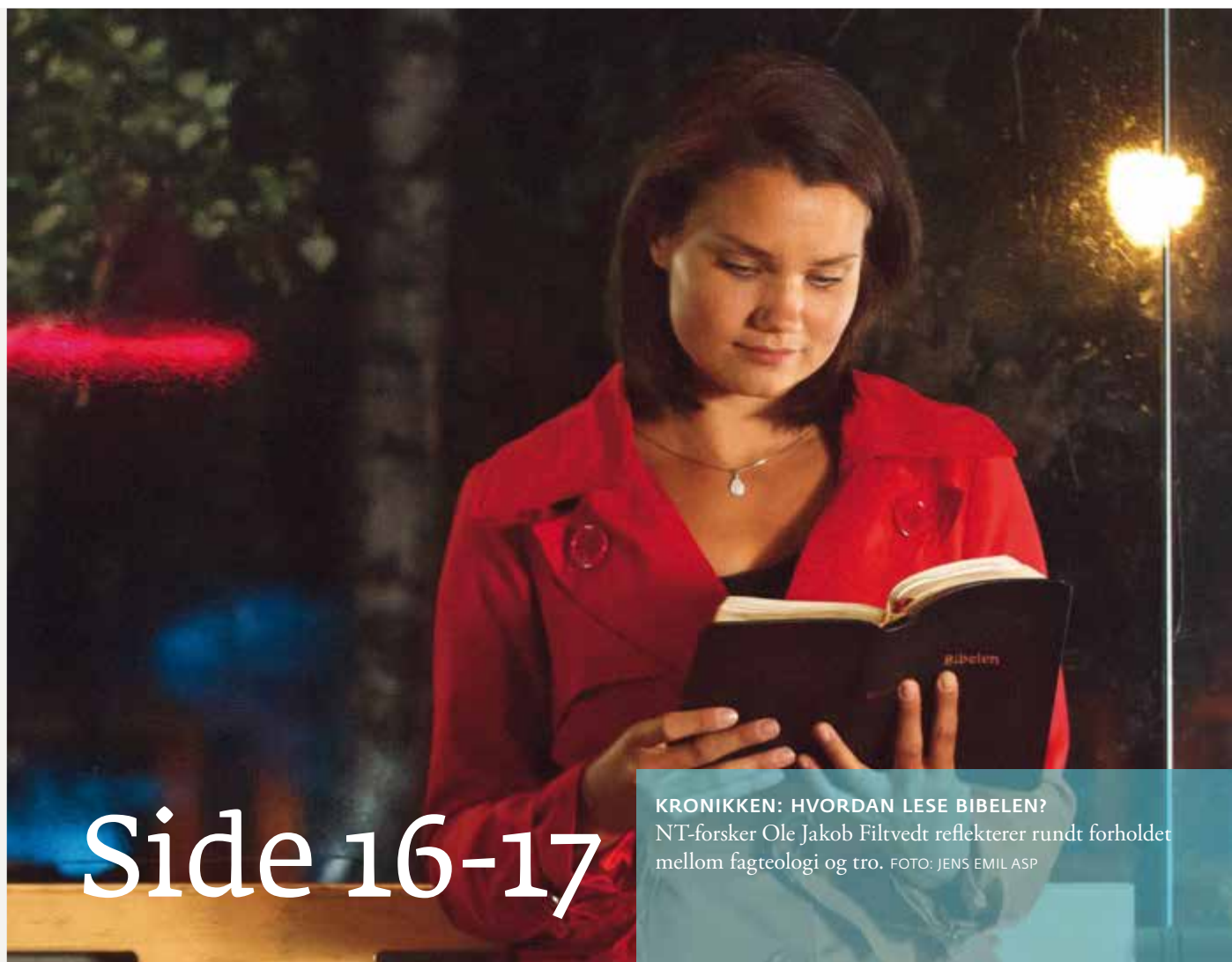
Foto på omslag: Marianne Torp
Layout: Neue
Trykk: Østfold Trykkeri, Askim

ANNONSEINFORMASJON

Ønsker du å annonsere i bladet, ta kontakt med Marianne Torp. Har du andre spørsmål er du velkommen til å kontakte oss.

21 000 abonnenter mottar bladet fire ganger i året. Abonnementene består av MF-venner, tidligere studenter og ansatte, alle menighetsråd og kirkelige organisasjoner og institusjoner. Ved kildehenvisning kan artikler i *Lys og liv* gjengis fritt.

Side 16-17

KRONIKKEN: HVORDAN LESE BIBELEN?
 NT-forsker Ole Jakob Filtvedt reflekterer rundt forholdet mellom fagteologi og tro. FOTO: JENS EMIL ASP

S 10-11
FORTELL DINE BARN!
 Egner Bibelen seg for barn? Vi spør Kristin Moen Saxegaard og Eirin Hoel Hauge.

S 12
SR-LEDER: Å SLÅ ROT
 SR-leder oppfordrer nye studenter til å engasjere seg i MF-hverdagen.

SILJE KVAMME BJØRNDAL
 VIKARIERENDE REDAKTØR

Julen 1989 fikk jeg min første bibel av mormor. Den var vinrød, med glidelås og gullskrift. Da var jeg åtte år gammel. Året jeg fylte 14 leste jeg Bibelen fra perm til perm. Jeg stusset over en del detaljer og lengre passasjer som fremstod som gresk (eller hebraisk, eventuelt) for meg. Som den meget grafiske beretningen om hvordan Ehud tok livet av kong Eglon i Dom 3. Detaljene syntes groteske og unødvendige å ha med i Guds

bok, men jeg forstod at Ehud var helten i fortellingen, og at Gud var med ham.

Vi har i dette nummeret av Lys og liv ønsket å vise hvordan Bibelen er en levende bok, på forskjellige arenaer og i forskjellige situasjoner. «Levende» i form av å være aktuell, og «levende» i form av å være dynamisk. En slik forståelse av Bibelen får betydning for hvordan vi leser den.

Hvis vi tror at selveste Gud åpenbarer seg i denne boken, bør vi ikke overraskes av at heller ikke prester eller profesorer fullt ut forstår eller kan redegjøre for alt som står i den. Etter å ha møtt og hørt på en del av dem, tror jeg fortsatt at det viktigste Ehud – og Bibelen – viser oss, er at Gud er med oss. God lesning, både av Bibelen og Lys og liv!

Bibelens berikende mangfold

Asle Eikrem er førsteamanuensis i systematisk teologi og Hilde Brekke Møller er stipendiat i Det nye testamentet. Begge er opptatt av Bibelens betydning for kirke og forskning.

TEKST: SILJE KVAMME BJØRNDAL
FOTO: JENS EMIL ASP

– *Hva betyr Bibelen for dere?*

– Bibelen har alltid vært viktig for meg, svarer Hilde. – Allerede som barn kan jeg huske at jeg hadde stor interesse for Bibelen. Da jeg som 7-åring skulle på min første kristne leir, begynte jeg å lese Matteus som forberedelse. Siden jeg frem til da hadde hørt spennende fortellinger fra barnebibelen, var ætelistene et ganske skuffende første møte med Bibelen på egenhånd. Det har heldigvis tatt seg opp siden.

– For meg er Bibelen først og fremst den viktigste kilden til livstolkning, sier Asle. – Derfra henter jeg forestillinger og begrep som hjelper meg til å tolke egne erfaringer. Fordi Bibelens tekster og fortellinger er så mangfoldige og perspektivrike, belyses veldig mange sider av livet der. Dette gjør det meget berikende eksistensielt sett å lese Bibelen.

– *Hva tenker dere Bibelen betyr for kirken?*

De tar en tenkepause før Hilde tar ordet: – Bibelen er et symbol på enhet, i den forstand at alle kristne forholder seg til den boken på et eller annet vis. Den har vi felles. Selv om det er et mangfold av tolkninger og tilnærminger, så er Bibelen vårt felles utgangspunkt. Asle skyter inn: – Ja, man forholder seg jo ulikt til Bibelen og vektlegger gjerne ulike ting, men jeg er helt enig i det Hilde sier om at Bibelen er noe alle kristne forholder seg til. Den inspirerer, provoserer og utfordrer oss og troen vår.

Hilde legger til at Bibelens innhold også er selve grunnlaget for den kristne tro. – Det er der vi finner de eldste vitnesbyrdene om Jesus, som jo er den viktigste åpenbaringen vi har av hvem Gud er. Asle nikker samtykende. – Samtidig er det viktig å være klar

over at det er den kristne tradisjonen selv som har samlet tekstene som utgjør Bibelen. Det er ikke noe som er blitt gitt til den kristne kirken, men kirken har tatt på seg å samle vitnesbyrdet om Jesus og integrert dette med den kanon som gjaldt for jødene, og samlet sett ble dette etter hvert til den gjeldende kristne kanon.

– *Hvordan forholder fagtradisjonene i Det nye testamentet og systematisk teologi seg til Bibelen?*

– De siste århundrene har NT-forskningen vært preget av en historisk tilnærming til bibeltekstene, kan bibelforskeren fortelle. – Man har stilt historiske spørsmål som «hvem har skrevet dette?», «hvilken tid ble det skrevet?», «hva slags historisk kontekst ble det skrevet i?» og så fortolket tekstene i lys av disse svarene. Men i se-

Hilde og Asle er enige om at Bibelen er et samlende symbol på enhet for alle kristne.

ner tid har vi sett en større bredde innenfor faget og hvilke spørsmål som stilles.

– *Hva er de nye spørsmålene?*

– Man har blitt mer opptatt av tekstens relevans i dag, samt tekstenes bruk og betydning opp gjennom kirkens historie. Dette kommer til uttrykk gjennom spørsmål som «hva er potensialet til denne teksten for å tale inn i vår samtid og situasjon?» eller «hva slags virkningshistorie har denne teksten hatt?». Selv synes jeg den historiske tilnærmingen er mest spennende, men at denne utvides, tror jeg er fruktbart både for forskningsmiljø og kirken, konkluderer Hilde.

Asle forteller at innenfor systematisk teologi finnes det et stort mangfold i hvordan forskere forholder seg til bibel og

bibelforskning. – Selv er jeg svært interessert i Bibelen og dens betydning for systematikken. Det klassiske ST-faget gikk i stor grad ut på å rekonstruere den indre sammenhengen i bibeltekstene for å få Bibelens virkelighetsfortolkning til å fremstå så rasjonell som mulig. Men også innenfor ST-faget har vi jo sett en utvikling med tanke på hvilke spørsmål som stilles. Det betyr ikke nødvendigvis at nye spørsmål erstatter gamle, men at nye legges til. Et eksempel på dette er at spørsmålet om bibeltekstenes mening i ulike brukssammenhenger har blitt lagt til det klassiske sannhetsspørsmålet.

– *Hvilke tips har dere til Lys og livs bibellesere?*

– Behold hodet på i møte med teksten! Asle fortsetter med å forklare hva han mener: – Bruk evnen til å tenke selvstendig og stille

spørsmål til hva du leser. Ny innsikt er ikke en trussel, men kan i stedet være frigjørende. Som mennesker har vi begrensede perspektiv, og derfor vil nødvendigvis vår oppfatning av hva som er sant revideres underveis etter som nye erfaringer og kunnskap legges til.

Hilde er enig i at hodet bør være godt festet, men påpeker også at det kan være en god ting å legge av seg behovet vi ofte har for å få alt til å henge sammen. – Det er en styrke at Bibelen bærer i seg ulike perspektiv. Mangfoldet og de mange stemmene som får komme til orde i Bibelen, gjenspeiler i stor grad våre sammensatte livserfaringer, og det er i alle fall noe jeg setter stor pris på.

Å lese gjennom Bibelen

FREDRIK ULSETH SITTER PÅ ET KONTOR PÅ MF
OG TRENGER STADIG DYPERE INN I DE HELLIGE SKRIFTENE.
DET HAR HAN LOVET Å GJØRE – OG HAN HÅPER AT
ANDRE VIL BLI MED HAM I DYPDYKKET.

TEKST OG FOTO: LENA SKATTUM SANDVIK

Interessen for bibellesning har soknepresten i Lambertseter menighet hatt nesten hele livet. Fredrik Ulseth vokste opp i et hjem der bibellesning var en høytidelig selvfølge, og som leder i ungdomsarbeidet i menigheten han tilhørte, fikk han grunnleggende bibelopplæring. – Så ble interessen fordypet i ordinasjonsløftet der jeg blant annet lovt ”at trænge dypere ind i de hellige skrifter”. Livet har lært meg at å holde dette løftet gir energi i tjenesten, sier Ulseth.

Like før sommeren leverte Ulseth sin masteroppgave med tittelen *Hver bok i Skriften er innblåst av Gud. Bidrag til utviklingen av et leksjonarium for ukedagene.*

UTFORDRING FOR TROSOPPLÆRINGSARBEIDET

– *Du mener det er en krympende bibelkunnskap og bibelbruk blant aktive kristne. Hvorfor tror du det er slik?*

– Det er ikke lett å peke på åpenbare grunner. Imidlertid erfarer jeg at dette er resultat av en utvikling over tid. Til dels handler det nok om at vi preges av kulturen vi vokser opp i. Nå skal alt leses kjapt i overskrifter og bilder. Den langsomme lesningen eller det å lytte til en bibeltekst slik at den kommer under huden på deg, er ikke uten videre på moten. Tekster som hevdes å ha særlig autoritet, stiller moderniteten dessuten lett spørsmål ved.

Ulseth mener at ansatte i kirken må spørre seg selv om deres måte å forkynne til og undervise i bibelbruk har vært for svak. – Her ligger det store utfordringer for trosopplæringsarbeidet vårt for folk i alle aldre!

– *Hva kan gjøres for å få folks bibellesning opp på et ”akseptabelt” nivå igjen?*

– Jeg tror vi først og fremst må endre bevisstheten om hvor viktig Bibelen er for oss; ikke minst i en kirke som har ”Skriften alene” som en av

sine søyler. Da må vi ganske enkelt begynne å lese Bibelen igjen, hver dag. Ikke nødvendigvis i studiegrupper eller lignende, selv om all kunnskap om teksten er berikende. Men det viktigste er ganske enkelt å lese. La teksten tale.

BIBELN PÅ ET ÅR

Ulseth tror at masteroppgaven han har arbeidet med, kan gi retning for bibellesningen. Den gir nemlig en ferdig bibelleseplan for alle ukedagene i året. – Bruker man den morgen og kveld,

BIBELENS SAMMENHENG

Ulseth er opptatt av at Bibelen må leses som en helhet. – I arbeidet med søndagens prekener blir jeg av og til mer opptatt av ”samtalen” mellom søndagens enkelttekster heller enn tekstenes bibelske sammenheng. Denne erfaringen er jeg ikke alene om! Selvsagt er det mye viktig i samtalen mellom tekstene, men av og til kan en evangelietekst bli ganske sårbar hvis den løsrives fra sin sammenheng for ”å passe til” en søndag.

Sognepresten lurer på om kirkenes veivalg for menighetenes teksttrekker har ført til at man heller gjør innsteget i Bibelen gjennom enkelttekster – og ikke gjennom Bibelens sammenheng. – Da mister man etter hvert de nødvendige sammenhengene i de forskjellige bøkene i Bibelen; sammenhenger som belyser de enkelte skriftstedene. Kanskje vi med større frimodighet burde oppfordre til å gå hjem etter gudstjenesten og lese de tre kapitlene dagens tekster er hentet fra, samt dagens Davidsalme, spør han.

har man lest så og si hele Bibelen i løpet av et år – ”uten å lese seg i hjel”, forklarer han.

Ulseth mener at man gjennom å bruke hans ”bibellesningsopplegg” vil erfare at bibellesning og bønn er to sider av samme sak – uansett om man velger å lese knyttet til personlig bønneliv eller leser og ber sammen med andre. – Bibelteksternes opprinnelige sammenheng var jo å bli brukt i et fellesskap. Her har også vi mye inspirasjon å hente, poengterer han.

Sognepresten fikk gjennom Porvoo-avtalen fullmakter som prest i Church of England, og fikk være bisitter i den komiteen som for drøye ti år siden utformet deres nåværende *Daily Prayer*. – Disse pastorale utfordringene brakte meg ”på innsiden” av søsterkirkens måte å lese Bibelen på. Siden har deres daglige lesninger fulgt meg.

LESETIPS

– *Hva er dine tips til en som ønsker å bli flinkere til å lese i Bibelen?*

– Gjør det enkelt! La lesningen bli en del av dagsrytmen, og la alle tanker om skippertak ligge. Det er den jevne lesning som gir resultater. Ikke tenk at du skal forstå alt i øyeblikket. Med litt tålmodighet vil du erfare at tekstene begynner å tiltale deg; dynamikken i tekstene blir tydelig. Velg å lese bøkene i sammenheng, og les litt fra Det nye testamentet og litt fra Det gamle hver dag, sammen med minst én Davidssalme. Er man flere sammen, er det fint å vende seg til å lytte til tekstene! Og så er jeg sikker på at mange vil ha stort utbytte av å nærme seg tekstene gjennom *Lectio Divina* (benediktinsk bønneteknikk). Bibelselskapet bruker betegnelsen ”Ordets skole” på omtrent det samme.

Vær til stede i tekstene!

LYS OG LIV SNAKKER MED DE TO PROFESJONELLE FORTELLERNE HELGA SAMSET OG BIRGITTE BJØRNSTAD SÆBØ SOM BEGGE HAR ERFARING MED Å BRUKE BIBELFOTELLINGER I SINE FORESTILLINGER.

TEKST: SILJE KVAMME BJØRNDAL
FOTO: ELLEN LANDE GOSSNER OG MARIANNE TORP

– Hva er ditt forhold til Bibelen?

– Jeg husker jeg fikk den til konfirmasjonen av min tante, sier Helga. – Med rødt skinn og navnet mitt i gullskrift. Men forholdet mitt til Bibelen har forandret seg gjennom ulike faser av livet. Jeg skjønnte tidlig at den var annerledes enn andre bøker, uten at jeg visste hvorfor. I går var jeg på Bibelselskapet for å jobbe sammen med dem med noen fortellinger. Da kjente jeg på hvor spennende det er når Bibelen tilnærmes som litteratur! Ungdomslandet mitt var preget av trosaspektet ved Bibelen, men det er en snever tilnærming, tenker jeg nå.

For Birgitte er Bibelen en kilde til evig inspirasjon, trøst, oppbygging og forståelse av livet. – Den er også en historiebok hvor man leser om seg selv i kraft av å lese om andre mennesker. Og så opplever jeg å få bibelord av Den hellige ånd i rett tid. Han kan minne oss på ord når vi eller noen andre trenger det. Jeg har også hatt stor glede selv av å lære vers utenat. På den måten kjenner jeg at Bibelens ord bor i meg.

– Hvordan har dere jobbet med Bibelens fortellinger?

Helga jobbet som forteller i mange år før hun begynte å fortelle noe fra Bibelen. – Kanskje fordi man trenger en tur ut i verden for å komme hjem igjen? sier hun halvveis spørrende. – Ingen har et nøytralt forhold til Bibelen, noe som gjør det ekstra krevende å jobbe med den. Jeg jobber mye med folkeeventyr, hvor man har en helt annen frihet. Som Svein Tindberg uttalte da han jobbet med Markusevangeliet: «Den store forskjellen er at dette er sanne tekster for mange mennesker.» Det er et stort landskap å ta innover seg, men det har vært fristillende å jobbe med GT-fortellingene. Da går jeg løs på dem på samme måte som med eventyr og egenlevd materiale, og stiller spørsmål som «Hva

skjer? Hvorfor gjør de dette? Hvorfor hender det som hender?». Slik forsøker jeg å se på fortellingene fra en menneskelig side. Så dukker også spørsmålene om Gud opp: «Hvem er karakteren Gud? Hvem er denne Gud som fornemmes, som dukker opp i en busk?»

For Birgitte er det viktig å se sammenhengen de forskjellige bibelfortellingene står i. – Jeg ønsket å fortelle Johannesevangeliet som ren tekst, og bruke den som forestilling. Sammen med noen dyktige musikere har vi gjennomført 70-80 forestillinger som heter *I begynnelsen var Ordet*. Der presenterer vi hele Jesus-fortellingen fra kapittel 1-21 med musikk som underbygger historien. Det gir helheten av et evangelium, samtidig som en får enkelthistoriene innenfor den store fortellingen om Jesus. Som fortellingen om den blindfødte, hvor vi ofte bare har fått et lite utdrag i kirkesammenheng – når hele fortellingen blir presentert, kommer også mye humor frem. Flott å bruke Bibelen sånn også. Mange tenker at Bibelen er en kjedelig bok, men det er den absolutt ikke. I vår tradisjon har man ofte hatt mer tro på prekenformen og utleggelsen enn tekstene selv. Jeg tror på at Guds ord kan lande på ulike måter hvis vi lar tekstene få synke inn.

– Hvilke reaksjoner fra publikum har dere fått når dere presenterer bibelfortellingene?

– Aller mest at folk blir berørt av ordet i seg selv, svarer Birgitte. – Og at det gir inspirasjon til egen bibellesning. Det oppleves jo annerledes å høre tekstene enn å lese dem selv. Da oppdager man gjerne nye ting i fortellingene. Det er et viktig poeng at de fleste som først møtte Bibelens tekster, fikk dem opplest. Å lytte til opplesning er undervurdert i vår kirkelige tradisjon, hvor prekenen står i sentrum. Tekstlesere er også forkynnere, derfor trenger vi å oppgradere deres rolle i forhold til å formidle tekstene på en levende måte. De trenger også å gå inn i teksten og jobbe med den.

Helga Samset (t.v.)
og Birgitte Bjørnstad Sæbø

Helga har fått mange ulike reaksjoner. – Bibelen er spekket med en intertekstualitet som gjør at det er en fordel å kjenne til helheten. Derfor har det vært veldig fint å komme med bibelfortellingene til dem som har et forhold til Bibelen fra før. Det har for eksempel vært utfordrende å ha forestillinger for konfirmanter som motvillig blir dratt inn i det, i kirkerommet, hvor de ser på meg som en prest. Da har jeg ikke lenger spillerommet jeg trenger. Derimot har jeg hatt samme forestilling på et bibliotek for en 9. klasse. Der satt det. Det eneste som betyr noe i møte med barn og ungdom, er om de hekter seg på.

– *Hva slags råd vil dere gi til oss «amatørfortellere» av bibelhistoriene?*

Helga har skrevet *Bibelfortellerboka. Kino i hodet til barn og unge*, hvor hun deler erfaringer og råd om nettopp dette temaet. – Der har jeg sagt det meste. Begynn med fortellinger du er glad i. Ta utfordringer som du lykkes i, slik at du får positive erfaringer som forteller. Tenk gjennom spørsmål som «hva gjør det fint?» eller «hva hindrer det i å bli bra?». Det er viktig å være godt forberedt, for da kan man være tilstede hos lytterne. Fellesskapet mellom forteller og lyttere er kjernen. Da blir fortellingen noe vi sammen ser inn på.

Birgitte sammenligner forberedelsene med en form for bibelmeditasjon. – Det er de samme prinsippene, som handler om å gå inn i teksten som om en selv var der. Finne frem til kjernen i hva som skjer; hvilken nød folk er i, hvorfor Jesus griper inn der og da. Det er ofte et være eller ikke være for disse menneskene, og det er noe man kan gjenkjenne på et dypere plan. Tenk også gjennom hvordan du kan få frem det du ser i teksten. Hvordan bruker du stemmen, språket, pauser – kan høres teknisk ut, men er ikke det nødvendigvis. Det er viktig å holde sammen ønsket om å være tro mot fortellingene og viljen til å berike og fornye dem. Nye generasjoner trenger å få høre bibelfortellingene slik at de kan få et møte med Jesus, avslutter fortelleren og timelæreren på MFs praktikum.

3 om

HVA BETYR BIBELEN FOR DEG?

WILLIAM SKOLT GROSÅS (25) Student på profesjonsstudiet

– Bibelen er først og fremst et møte. Om det er i studiet, i gudstjenesten eller i lønnkammeret så har jeg erfart at tekstene gir mer enn tanker om Gud, men også et møte. Et møte med Ham som vil noe med meg. Bibelen er som et rom jeg inviteres inn i. Når jeg leser, hører eller synger ordet, dras jeg inn i dramaet. Derfor liker jeg tidebønn så godt – der Bibelen gir bønnen språk. Men også bibelfagene. Det er et stort privilegium å bli "tvunget" til å lære gresk!

HILDE UNDHEIM (39) Student på master i diakoni

– Etter å ha tygd litt på spørsmålet, så tenker jeg at Bibelen er selve fundamentet for min tro, mitt liv, identitet og virkelighetsforståelse. Intet mindre. Kort oppsummert er Bibelen med andre ord grunnleggende viktig for meg. Det utelukker ikke at jeg kan oppleve deler av innholdet som både uforståelig og i overkant utfordrende. Det viktigste er likevel at jeg her møter Gud som ble menneske og som åpenbarer sin kjærlighet og frelsesplan på grensesprengende vis.

REIDAR HVALVIK (63) Professor i NT

– For meg er Bibelen verdens viktigste bok. Det er gjennom den boken jeg har fått kunnskap om hvem Gud er, hva han har gjort for meg (og alle mennesker) og kunnskap om hvordan han vil at vi skal leve. Jeg tror nemlig at Bibelen ikke bare inneholder menneskers vitnesbyrd om Gud, men Guds tale om seg selv og sin vilje slik han har åpenbart det for oss gjennom profetene og apostlene og fremfor alt gjennom Jesus – Han som er «Ordet».

Fortell dine barn!

Bibelens fortellinger kan være både vakre og grusomme – ofte begge deler på en gang.
Egner egentlig Bibelen seg for barn?

TEKST LENA SKATTUM SANDVIK
FOTO: JOSTEIN ASKJER

MOBILITET OG MANGFOLD

– Det er mange fortellinger i Bibelen som skulle hatt aldersgrense, sier Kristin Moen Saxegaard. Hun er prost på Ringelike og tidligere stipendiat ved MF. I sitt doktorarbeid forsket hun nettopp på bibelformidling til barn. Sammen med sin med-stipendiat Eirin Hoel Hauge som nå er forlagsredaktør i Fagbokforlaget, gav hun ut boka *Fortell dine barn* på Verbum forlag i 2012.

| Eirin Hoel Hauge (t.v.) og Kristin Moen Saxegaard

KOSELIGE NOA

– Jeg skulle blant annet ønske at fortellingen om Noas ark ikke var forbeholdt førskolebarna. Hvert år gis det ut nye pekebøker om koselige Noa og de søte dyrene hans. Men hvis Noa-fortellingen blir ”brukt opp” før barna er fem år, mister vi noe viktig, mener Moen Saxegaard. Hun utdyper med at fortellingen egentlig handler om noe svært alvorlig: Det ondes problem – om Gud som straffer menneskene og angre.

Moen Saxegaard mener at fortellingen om Noa er en svært viktig fortelling, men alt for voldsom for barn. – Det finnes tilstrekkelig med dyr i skapelsesfortellingen eller juleevangeliet til at Noa kan vente noen år, sier hun.

– *Hvorfor er det viktig å fortelle bibelfortellinger til barn?*

– Jeg tror at det både for barn og voksne er fint å bli kjent med troen sin gjennom å høre bibelfortellinger. Fortellingene gir ikke gode forklaringer eller tydelige svar om hva som er rett og galt, men forteller om levd liv, og levd trosnivå. De er til å kjenne seg igjen i og undres over. En god bibelfortelling gir en himmel både over troen og over livet som sådan.

BARNEVENNLIG

Eirin Hoel Hauge synes at det meste av fortellingsstoffet i Bibelen kan fortelles for barn, med unntak av de mest voldelige og groteske fortellingene i GT. – Samtidig trenger de fleste fortellingene litt tilrettelegging. Jeg synes det er viktig å fortelle de mest sentrale fortellingene i frelseshistorien. I påsken leser vi lidelseshistorien hjemme selv om den ikke akkurat er den mest ”barnevennlige” fortellingen. Samtidig er det også fint å lese fortellingene som handler om helt vanlige mennesker. Da kan barna kjenne seg igjen i deres tanker og følelser, og fortellingen kan bidra mer til deres egen livstolkning. Jesu lignelser egner seg for eksempel godt til det.

Mange av Bibelens tekster er ikke direkte fortellinger, men Moen Saxegaard foreslår salmer for å formidle disse tekstene til barn. – For eksempel er mange bibelske salmer fine å synge med barn. Omkvedene som vi finner i salmeboka er lette å lære. Profetene og Paulus synes jeg kan la vente på seg til ungdomstida, sier hun.

VÅG Å FORTELLE!

Eirin Hoel Hauge tror at mange kvier seg litt for å fortelle eller lese fra Bibelen for barna sine. – Det er lett å tenke at en ikke kjenner Bibelen godt nok og derfor ikke

vil være i stand til å svare på alt barna spør om. For barn spør jo om mye en ikke er forberedt på! Da er det lettere å overlate dette til kirkens trosopplæring, sier hun – og oppmuntrer samtidig foreldre til å kaste seg ut i bibelformidlingen. – Voksne trenger ikke ha svar på alt. I stedet kan vi ta utgangspunkt i det barna er interessert i og undre oss sammen med dem. Noen ganger kan vi veilede dem i retning av svar, andre ganger kan vi like godt stille spørsmål tilbake. Da blir det fort spennende samtaler som er relevante og lærerike både for barn og voksne, poengterer hun.

GJENFOTELLINGER

Hoel Hauge mener at det for yngre barn kan være utfordrende å forholde seg til tekster som leses direkte fra Bibelen. – Bibelen er dessverre ikke skrevet for barn. Da kan det være god hjelp i barnebibler eller andre bibelfortellingsbøker for barn, sier forlagsredaktøren. Samtidig mener hun at det kan være lurt at den voksne selv sammenligner barnebibelen en bruker med selve bibelteksten. Da kan man se hvilke grep som har blitt gjort med teksten, slik at man kan korrigere eller kommentere litt selv underveis i lesingen. – Man kan også gjenfortelle selv. Da kan en enda bedre tilpasse til de konkrete barna en forteller til, foreslår hun.

– Alle gjenfortellinger er per definisjon tolkninger, og dermed tar vi valg på andres vegne. Noen bibelfortellingsbøker tar seg større friheter enn andre, så det er viktig å være seg bevisst på hvilke tolkninger som er gjort og vurdere om dette er tolkninger en selv kan stå for og vil formidle videre, poengterer Hoel Hauge, som oppfordrer til gjerne å lese selve bibelteksten for eldre barn.

SR-leder

Å slå rot

Før sommerferien hadde Studentrådet tidenes ryddesjau. Vårt lille hjørne i 4. etasje bygges om over sommeren, og vi måtte flytte ut av kontorene våre. Regnskap helt tilbake fra 1986 og andre dokumenter fra 1986 og senere ble ryddet i, kastet og noe ble også arkivert. Nå står hele Studentrådets liv og virke i kasser, og det skal det gjøre frem til 1. september. Vi er rett og slett rotløse frem til da!

Høsten markerer alltid noe nytt, enten det er nytt kontor for Studentrådet, nye emner på MF, nye pensumbøker eller et nytt bosted. Vi får også nye medlemmer i Studentrådet som skal sette sitt preg på Studentrådet høsten 2014. I disse dager når denne artikkelen blir skrevet, setter EuroPride-festivalen farge på Oslo. I august derimot, er det alle Oslos nye studenter og faddere som setter farge på Oslo, også på MF. Engasjerte studenter har jobbet lenge med å planlegge høstens fadderuke. En fadderuke for studenter som skal slå rot på MF, og i Oslo, for enten bare et år, tre eller så lenge som fem eller seks år. Vi er mange som har slått rot på MF for en stund, mange forskjellige studenter med ulike måter å disponere studiehverdagen på, ulike meninger, og vi oppfører oss forskjell-

lig. Alle disse ulikhetene er det som skaper "MF-hverdagen". Disse ulikhetene har inspirert Studentrådet til å ha temaet "mangfold" på årets temauke som blir arrangert i november. I temauka blir det også studentrådsvalg og semesterfest, så det er bare å glede seg!

Emnene på MF slår heller aldri helt rot, emner blir endret på og forbedret. Revisjonen av cand.theol.-studiet er godt i gang og fortsetter til høsten. Representanter fra Studentrådet er aktivt med i revisjonsarbeidet, og vi er spent på hvordan det blir når det er ferdig. Mangfoldet speiles også i dette arbeidet, og det er sunt. Både for MF og for oss som studenter.

Alt dette er ting som alle studenter kan engasjere seg i. Sammen skaper vi et godt studiemiljø og et velfungerende studentdemokrati.

Silje Mathea Klefås Nygård

*Silje Mathea Klefås Nygård,
studentrådsleder*

Skapt

- i Guds bilde
- til et lærende fellesskap
- med et oppdrag

UKT-konferansen 2014: MF 22.-24. oktober

Uteksaminerte ved MF våren 2014

PH.D.

Svein Sando, Ole Kolbjørn Kjørven,
Ole Jakob Filtvedt

CAND.THEOL.

Stian Helland, Espen Holm, Kristian
Køhn, Torstein Eidem Nordal, Ingrid Nyhus,
Maja Leonora Olsen Skålvold, Aina Marie
Svendsen, Mari Mikkelsen Western, Martin
Brenne Wigtil, Jonas Lind Aase

PRAKTISK-TEOLOGISK UTDANNING

Eimund Kibsgaard Nordberg

MASTER I TEOLOGI

Mathias Gillebo, Lars Olav Gjora, Kristoffer
Hellegaard, Vetle Leksbo, Olav Refvem,
Matheus Elias da Silva, Heidi Haugros
Øyma

MASTER I KLINISK SJELESORG

Cato Thunes

ERFARINGSBASERT MASTER I PRAKTISK TEOLOGI

Sigurd Bakke, Fredrik Ulseth

MASTER I KRISTENDOMSKUNNSKAP

Jan-Ole Berntsen, Martin Jakobsen,
May Bente Matre

MASTER OF RELIGION, SOCIETY AND GLOBAL ISSUES

Magdaline Tsewah Changbuin, Kraig
Joseph Hein, Ann Mukiri Kiaira, Maria
Celine Kollberg Lundeby, Elisabeth Løs-
nesløyken, Boru Galgalo Mole, Anne Jenny
Rugsland, Signe Aarvik

MASTER I DIAKONI

Liv Hilde Myrset Briså, Elisabeth Johnsen,
Kjersti Ofte Leland, Jan Arne Lervåg, Helga
Victoria Aas Nilsen, Rannei Christine Aus-
land Pedersen, Tåran Reindal, Gunnel Jo-
hansson Rø, Nora Hæhre Spitalen, Ingvild
Svalastoga, Ingard Hollevik Tangvik

ERFARINGSBASERT MASTER I RLE/ RELIGION OG ETIKK

Marte Holmeide Dalane, Torhild Johanne
Daljord, Martha Elise Hommersand Gabri-
elsen, Kjersti Holm, Lars Egil Jakobsen,
Grete Ohma

MASTER I KIRKELIG UNDERVISNING

Maria Maimunatu Korgtoft Liholt,
Jon Lindtveit, Solveig Ihle Thingnæs

LEKTOR OG ADJUNKTPROGRAMMET

ADJUNKT

Gunnar Andreas Andersen, Vegard Nedrelid,
Morten Olsen, Jarle Stokka

BACHELOR I TEOLOGI

Caroline Lygre

BACHELOR I RELIGION, KULTUR OG

SAMFUNNSFAG

STUDIEPROGRAM UNGDOM, KULTUR OG TRO
Kristian Hovland Aschim, Anne-Marthe
Eilertsen, Elise Frøyen, Marit Juven Gjørde,
Frank Arne Hammerø, May Helene
Jacobsen. Marianne Rasmussen Kolvik,
Anne Karen Myklebust, Veronika Møyholm,
Vibeke Vad Solheim

STUDIEPROGRAM RELIGION, KULTUR OG

SAMFUNNSFAG

Mohammad Safwan Ali, Håvar Øverbø
Dragvik, Tor Ivar Henriksen, Yahnessa Al-
cazar Holth, Ida Kristine Horn, Ingvild
Horne, Karoline Hornnæss, Ina Kathrine
Håkull, Hanna Karlsen, Ingunn Grytnes
Kristensen, Kristine Kjøll Kristensen, Kine
Elise Kristoffersen, Segolene Judit Cathrine
Lefebure, Vegar Mørk, Julie Nordanger, Ida
Louise Rudolph, Lene Skjerve, Birgitte Sol-
berg, Ingvil Storheim, Magne Christian
Sturød, Ole Jørgen E. Widerøe, Elise Wraa

Forskning aktuelt

Doktordisputaser

Svein Sando forsvarte offentlig sin avhandling *Barn, IKT og etikk. En studie i digital etisk dannelse, med norske barnehager som case*, 9. mai 2014. De ordinære opponenter var professor dr. Svend Andersen (Aarhus) og professor dr. Helje Kringlebotn Sødal (Kristiansand). Professor dr. Kjetil Fretheim (MF) ledet i bedømmelseskomiteen.

Ole Kolbjørn Kjørven disputerte 23. mai med sin avhandling *RE Teachers' Religious Literacy: A qualitative analysis of RE teachers' interpretations of the biblical narrative The Prodigal Son*. De ordinære opponenter var professor dr. Frank A. Rogers jr. (Claremont) og førsteamanuensis dr. Astri Ramsfjell (Trondheim). Professor dr. Sverre Dag Mogstad (MF) ledet bedømmelseskomiteen.

Den 13. juni disputerte **Ole Jakob Filtvedt** med avhandlingen *The Identity of Israel and the Paradox of Hebrews*. De ordinære opponenter var professor dr. Larry Hurtado (Edinburg) og dosent dr. Mikael Tellbe (Örebro). Førsteamanuensis dr. Geir Otto Holmås (MF) ledet bedømmelseskomiteen.

Forskningsnytt

MF tildelt trosopplæringsmidler

MF har fått utviklingsmidler til tre prosjekter knyttet til trosopplæringsreformen i Den norske kirke, i tillegg til to prosjekter sammen med andre institusjoner. Kristin Graff-Kallevåg sammen med Harald Hegstad og Tone Stangeland Kaufman skal arbeide med prosjektet «Kristen spiritualitet i rammen av kirkens trosopplæring»; Tone S. Kaufman, sammen med Sverre Dag Mogstad, Kristin Graff-Kallevåg og Heid Leganger-Krogstad skal arbeide med «Preken som trosopplæring» mens Morten Holmqvist har fått midler til å arbeide med konfirmasjonspedagogikk. I tillegg leder Hans Austnaberg (Misjonshøgskolen) et prosjekt om «Trosopplæring som menighetsutvikling» der Erling Birkedal og Heid Leganger-Krogstad fra MF deltar, og dessuten deltar Vegard Holm fra MF i prosjektet «Jesusdojo for ungdom i myndighetsfasen» som gikk til Areopagos/Substans.

Professor Charles Taylor besøkte MF

Taylor er en av verdens mest kjente nålevende filosofer, og det var en begivenhet at han besøkte MF i mai og bidro med impulser til forskningsmiljøet vårt. I tillegg til å svare på spørsmål snakket Taylor om

hvordan hans store bok om religion fra 2007, *A Secular Age*, er blitt mottatt, og om ulike sider omkring diskusjonen om den. Her avbildet sammen med professor og forskningsdekan Jan-Olav Henriksen.

MF-ledet EU-prosjekt mot slutten

MF har de to siste årene ledet et EU-finansiert Lifelong Learning-prosjekt som tar for seg de nye utfordringene menigheter møter i et samfunn som blir stadig mer preget av det flerkulturelle, blant annet som resultat av økt migrasjon. Siktemålet har vært å utvikle et forskningsbasert opplegg som kan brukes i opplæring av prestere, diakoner og andre menighetsarbeidere i møte med flerkulturelle utfordringer. Den internasjonale avslutningskonferansen finner sted på MF i september, og resultater fra samarbeidsprosjektet er å finne på www.cultaproject.eu

Fagdag om tempelet

GT-seksjonen ved MF og Universitetet i Hamburg hadde åpen fagdag på MF. Temaet var jødiske templer i gammeltestamentlig tid. MFs stipendiater i GT la også fram deler av sine doktorgradsprosjekter til drøfting, som et ledd i MFs doktorgradsprogram.

Fra venstre professor Karl William Weyde, Privatdozent Andreas Scherer, professor Corinna Körting, førsteamanuensis Gard Granerød og Dr. Martin Hallaschka.

Publikasjoner

Knud Jørgensen er medredaktør og har skrevet flere kapitler i boken *The Lausanne movement: A range of perspectives* (Regnum Books). Han har blant annet skrevet kapitlene: «The Lausanne Story : a Personal Prelude», «A Dialogue with the Whole World and the Whole Church» og «Edinburgh, Tokyo and Cape Town : Comparing and Contrasting on the way to 2110». **Tormod Engelsviken** har skrevet kapitlet «The Role of the Lausanne Movement in Modern Christian Mission» i samme bok.

Kristin Norseth er redaktør for boken *Messuskyringer. Norrøne messeforklaringer i norsk oversettelse. Festskrift til Jan H. Schumacher* (St. Olav forlag). I boken har **Oskar Skarsaune** skrevet om Schumachers forskerprofil, mens **Elna Strandheim** har utarbeidet hans bibliografi.

Bernt T. Oftestad har skrevet «Religionen i Grunnloven – i kontekst og utvikling» i boken *Den norske Grunnlovens trosfundament : Grunnlovens §2 – Jødeparagrafen* (Hertervig Akademisk).

Jan Terje Christoffersen har skrevet «På hvert et sted : inn til kjernen av gudstjenestereformen» i *Tidsskrift for praktisk teologi* 1/2014.

Mitt funn

TEKST: GINA LENDE,
PH.D. I RELIGIONSVITENSKAP
FOTO: MARIANNE TORP

Hva skjer når pinsebevegelsen blir stor?

De siste 30 årene har det skjedd en dramatisk endring av det religiøse landskapet i verden: omkring 20 prosent av alle kristne er nå pinsevenner.

Veksten er sterkest i Latin-Amerika, Afrika sør for Sahara og asiatiske land som Sør-Korea og Filippinene. Bare katolikkene er flere på verdensbasis. Men også innenfor den katolske kirke er det en sterk karismatisk bølge. Tungetale, livlig musikk og håndspåleggelse er nå både vanlig, og tolerert, i mange katolske kirker.

I mitt doktorgradsprosjekt spør jeg: hva skjer med pinsebevegelsen som samfunnsaktør når den blir stor? På få tiår har bevegelsen gått fra å være i periferien av samfunnet til å bli en sentral aktør økonomisk, kulturelt og politisk.

Jeg har sett på to land med sterk vekst av pinsevenner, den afrikanske giganten Nigeria og det mye mindre mellomamerikanske landet Guatemala. I Guatemala er rundt 40 prosent pinsevenner, i Nigeria regner en med at kanskje 30 prosent av den kristne befolkningen er pinsevenner, eller som de sier i Nigeria, «født på ny». Ved å sammenligne to så forskjellige land kom interessante likheter til

syne og tydeliggjorde karakteristiske trekk: I både Nigeria og Guatemala har pinsevenner blitt sett på som «religiøse raringer» av stor-samfunnet – som har vært skeptisk til blant annet den religiøse intensiteten og den tidvis aggressive misjoneringen. Pinsevenner har også sett på seg selv som annerledes. Fram til 1970 og 80-tallet var fokus på det «åndelige», ikke det som var av «verden». De skulle derfor ikke delta i politikk for eksempel, eller gå på kino eller fokusere på karriere utenfor kirken. Dette har endret seg dramatisk: Pinsevenner har gått aktivt inn på disse arenaene de før skygget unna, gjort det på sin måte, og med stor suksess. I dag har begge land hatt presidenter som er pinsevenner, pastorer har etablert egne politiske parti, og presidentkandidater henvender seg alltid til sentrale pinsepastorer for støtte i valgperioder. Pinsekirker er blitt spesielt kjent for forretningsprofilen sin: de holder seminarer om hvordan starte bedrifter eller hvordan styrke karrieren, og de bruker pinsekirkene som eksempel på

økonomisk suksess. Pinsekirker eier universiteter, skoler, helseinstitusjoner, trykkerier, tv- og radiostasjoner, store landområder og eiendommer. Pinsekirker har blitt en sentral del av TV- og underholdningsbransjen, de lager filmer, musikk og teater som når langt utenfor menigheten. De er, som guatemalanere og nigerianere for lenge siden har oppdaget, overalt. Gradvis, men målrettet, har pinsevenner i Nigeria og Guatemala blitt betydelige økonomiske, kulturelle og politiske aktører.

Halleluja? Har denne utviklingen ført til bedre samfunn? Det er det neste store spørsmålet, både innenfor academia, men også innenfor pinsebevegelsen selv i Nigeria og Guatemala. Svarene peker i forskjellige retninger. Pinsebevegelsen er så stor og mangfoldig at man ikke kan se på den som kun «bra» eller «dårlig»: den er begge deler.

Hvordan lese Bibelen?

Hva er forholdet mellom fagteologi og tro?
Og er det greit at troen påvirker bibelforskning?

TEKST: POSTDOKTOR OLE JAKOB FILTVEDT
FOTO: JENS EMIL ASP

TOLKNINGSFORUTSETNINGER

En spenning mange av oss som jobber på MF lever i, er spørsmålet om hvordan troen vår påvirker forskningen vår. Som bibelforsker aktualiseres denne spenningen på en spesiell måte i spørsmålet om

hvilke forutsetninger jeg har med meg når jeg møter bibeltekstene. Grunnen til at spørsmålet om «forutsetninger» er så viktig, er at disse i stor grad bidrar til å forme vår forståelse av bibeltekstene. Når vi tolker en tekst, henter vi ikke bare ut et innhold som ligger «passivt» i teksten selv og venter på å bli funnet. Å tolke en tekst er noe langt mer aktivt, der den som tolker selv bidrar til å

skape mening. Det innebærer ikke at teksten ikke har «noe den skulle ha sagt», eller at alle tolkninger er like gyldige – slik man av og til kan få inntrykk av når noen konstaterer at et eller annet er et «tolkningsspørsmål». Men det innebærer at den som tolker en tekst, må vedkjenne seg at han eller hun bidrar aktivt i å konstruere den mening man knytter til teksten.

«INTERESSERTE TOLKNINGER»

Hvis forutsetninger påvirker tolkningen av bibeltekster, reises spørsmålet om hvilke forutsetninger som er akademisk legitime, og i hvilken grad man som forsker kan tillate seg å la egne interesser styre forståelsen av Bibelen. Blant dagens bibelforskere er tendensen at et spekter med forutsetninger regnes som legitime, og at det gis rom for «interesserte tolkninger». Med «interesserte tolkninger» mener jeg da tolkninger der leserens egne interesser gis lov til å styre lesningen av teksten. Dette skaper et enormt metode-mangfold. Ulike forskere kommer til Bibelen med vidt forskjellige utgangspunkt, helt ulike typer spørsmål og ofte med ganske bestemte interesser. Disse interessene er ikke nødvendigvis rent his-

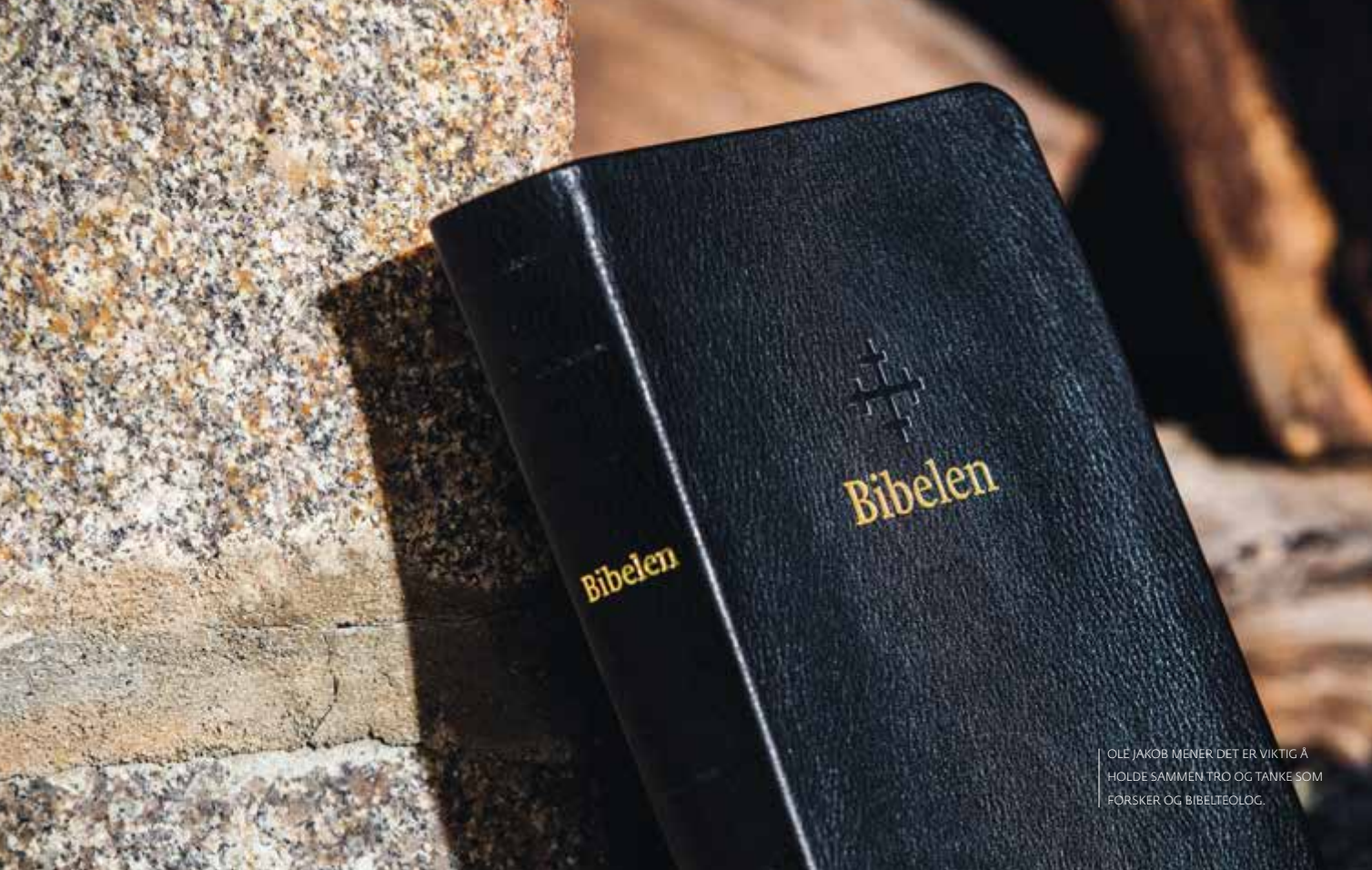
toriske. Snarere er det slik at spørsmålene som stilles, og forutsetningene for disse spørsmålene, ofte springer ut av dagsaktuelle erfaringer og problemer og analyseres i lys av moderne teorier knyttet til kjønn, makt, politikk, etikk og språk. Hvordan skal så kirken forholde seg til denne situasjonen?

OPPRINNELIG MENING

Dersom leserens egne interesser får styre tolkningen av tekstene, og dersom et vidt spekter av interesser regnes som legitime, innebærer dette at en rekke motstridende tolkninger av Bibelen fremstår som akademisk gyldige. Dette er ikke uten videre uproblematisk, sett fra kirkens ståsted, som jo knytter sin lære til en bestemt forståelse av Bibelens budskap, og som hevder at dette budskapet har gyldighet for alle mennesker. En mulig måte å etablere grenser for hva som kan gjelde som en gyldig tolkning av Bibelen, er derfor å hevde at en rett forståelse av bibeltekstene må knyttes til hvordan disse sannsynligvis ble forstått i sin samtid. Deretter kan man forsøke, med allmenngyldige argument, å vise at kirkens troslære baserer seg på en god og adekvat lesning av bibeltekstene. Denne strategien går ofte hånd i hånd med en historisk orientert innstilling, der man leter etter «opprinnelig» mening. Blant troende bibelforskere i dag er det imidlertid mange som synes å gå inn for en helt annen strategi.

OMFAVNE MANGFOLDET

Istedenfor å forsøke å hevde gyldigheten i kirkens tro ved hjelp av en historisk orientert lesning av Bibelen, har man i langt større grad omfavnet de muligheter som dagens metode-mangfold synes å gi. Hvis det er «lov» å komme til bibeltekstene med forutsetninger og interesser som ikke er rent historiske, så må det jo også være lov til å komme til bibeltekstene med kirkens tro som forståelseshorisont. Dagens metode-mangfold synes å gi handlingsrom for forskere som ønsker å la gudstro være en positiv og integrert del av deres eget arbeid med bibeltekstene.

OLE JAKOB MENER DET ER VIKTIG Å
HOLDE SAMMEN TRO OG TANKE SOM
FORSKER OG BIBELTEOLOG.

HELBIBELSK

Brevard Childs (1923–2007) var professor ved Yale og har gitt opphav til uttrykket «kanonisk tolkning». Dette uttrykket sikter til en spesiell innfallsvinkel til de bibelske tekstene, der man leser dem i lys av hverandre. En slik tolkningsmåte skiller seg fra en historisk orientert lesning, der man ofte har lagt vekt på de historiske omstendighetene knyttet til bestemte skrift, eller til og med bestemte kildelag i enkeltskrifter. At kirken senere fant ut at det var en god idé å samle alle de bibelske skriftene til en avgrenset boksamling – en kanon – har man regnet som irrelevant for forståelsen av deres opprinnelige mening. Mot denne måten å tenke på fremholder Childs at de bibelske tekstene selv inviterer til å bli lest i lys av hverandre, og at den bibelske skriftsamlingen kan fungere positivt som en «guide» til hvordan enkeltskriftene best kan leses og forstås. Man kan så å si akseptere det tolkningsrommet som kanon gir de enkelte tekstene, og arbeide med dette som utgangspunkt.

TEOLOGISK TOLKNING

Francis Watson, professor ved Durham, opplever i likhet med Childs at en rent historisk orientert lesning av Bibelen er utilfredsstillende, sett fra kirkens ståsted. Men Watson tviler på om disse problemene løses ved å ta utgangspunkt i Bibelen som helhet. Watson hevder at samlingen og avgrensningen av de bibelske skriftene ikke i seg selv gir oss så mye tolkningshjelp som Childs vil ha det til. I praksis vil det heller være tolkerens teologiske ståsted som preger tolkningen. Watson tar derfor til orde for at bibelforskere burde ta utgangspunkt i visse teologiske forutsetninger og vise hvordan dette både setter oss i stand til å forstå tekstene bedre, og å kritisere innholdet i Bibelen der det er grunn til dette.

HISTORIEN

Så vidt jeg kan se, er det problemer og muligheter forbundet med begge strategiene som er skissert ovenfor. Å lete etter den opprinnelige meningen i bibeltekstene, og å arbeide etter historiske kriterier, kan begrunnes med at kristentroen fastholder at Gud har åpenbart

seg i tid og rom. Når kirken knytter sin tro til en historisk person, må den også være forberedt på å skulle arbeide historisk med de tekstene som bærer vitnesbyrd om Guds handlinger i historien. Det er også grunn til å spørre om kirken bør slå seg til ro med at dens forståelse av Bibelen (aller nådigst) aksepteres som en av mange og motstridende «interesserte» tolkninger, siden dette i praksis truer med å undergrave kristentroens universelle gyldighet.

LEVENDE BOK

Samtidig kan det være gode grunner til å mene at en rent historisk innfallsvinkel til bibeltekstene kommer til kort. For det første er det en kjensgjerning at vi aldri vil kunne oppnå noe mer enn usikker og hypotetisk kunnskap om den historiske bakgrunnen til Bibelens tekster, hva forfatterne mente og hvordan tekstene ble forstått. Videre er det grunn til å fastholde at kirken forstår Bibelen som noe langt mer enn en bok om historiske hendelser – kirken tror også at Bibelen er en levende bok hvor igjennom Ånden stadig leder vår oppmerksomhet til den oppstandne Kristus. Hvis dette er sant, kan det synes som at en omgang med bibeltekstene som er utelukkende orientert bakover i historien, blir for snever. Hvis kristne skal ta sin egen tro på alvor, som noe mer enn et sett med private preferanser, må de også spørre seg om ikke denne troen burde få lov til å påvirke og utvide vår forståelse av hva det vil si å vinne sann innsikt om og i møte med bibeltekstene. Dersom kristne opererer med et kunnskapssyn som i praksis reduserer troen til en privatsak, og lar et slikt kunnskapssyn fungere som premiss for bibeltolkning, spaltes tro og tanke på en uheldig måte.

SPENNENDE UTFORDRING

Ulike idealer, tradisjoner og fraksjoner kjemper i dag om å få lov til å definere hva bibelfag er og hvordan dette faget bør praktiseres. I den diskusjonen burde troende kristne frimodig melde seg på uten å be om unnskyldning for at vår forståelse av bibeltekstene preges av vår tro. For hvis kristentroen er sann, vil den måtte prege vår forståelse av alle ting, også de bibelske tekstene.

REDIGERT AV
MARIANNE TORP

Folk

PERSONALNYTT

Førsteamanuensis i kirkehistorie **Jan Schumacher** pensjoneres pr. 1. september 2014 etter 39 år ved MF. Professor i praktisk teologi **Leif Gunnar Engedal** pensjoneres pr. 1. november 2014. Han har vært ansatt ved MF i 20 år fordelt på to perioder. Førsteamanuensis i NT **Geir Otto Holmås** har sagt opp sin stilling og fratrer 31. desember 2014 etter 15 år ved MF. **Sturla J. Stålsett** er tilsatt som professor (eng.) i diakoni, religion og samfunn fra 1. august 2014. **Solvor Mjøberg Lauritzen** er tilsatt i stilling som postdoktor i samfunnsfag for en periode på 4 år fra 1. august 2014. **Ole Jakob Filtvedt** er tilsatt i stilling som postdoktor i NT for en periode på 4 år fra 1. oktober 2014. **Victor Ghica** er tilsatt som professor i Antiquity and Early Christian Studies med tiltredelse 1. januar 2015. **Lars Johan Danbolt** er tilsatt som professor i praktisk teologi med vekt på sjelesorg og religionspsykologi. Danbolt har i flere år innehatt en professor II-stilling ved MF, men tiltrer nå fast fra 1. januar 2015.

MF og Diakonhjemmet sammen om diakonimaster

I forbindelse med semesteråpningen i august ble det markert at MF og Diakonhjemmet nå samarbeider om master i diakoni.

Her rektorene Vidar L. Haanes og Ingunn Moser fra Diakonhjemmet.

HISTORISK: MFS FØRSTE PILEGRIMSVANDRING

– Dette frister til gjentagelse! var spontankommentaren fra en av studentene da vandringen var over. Pilegrimsvandringen startet på MF 12. mai og endte på Sundvollen på ettermiddagen den 13. mai. Her tok Hole menighetsråd imot 11 sultne og slitne pilegrimer. Vertene disket opp med rykende varm suppe og rikelig av alle slags godsaker. Underveis var det bønnestopp, nattverdfeiring, vandring i stillhet og skravlestrekninger.

ØYSTEIN LUND TAKKET FOR SEG ETTER 21 ÅR PÅ MF

«Bibelen – Guds levende ord» ... bibelforskning som en spennende og dristig lek var tema for avskjedsforelesningen til tidligere studiedekan og førsteamanuensis i Det gamle testamente.

FESTSKRIFT TIL JAN SCHUMACHER

Førsteamanuensis Jan Schumacher fylte 67 år like før sommeren og holdt i juni sin avskjedsforelesning. Han slutter på MF etter 39 år, og tema for avskjedsforelesningen var «Lectio divina» - å lese Bibelen på munkers og lekpredikanter vis. Førsteamanuensis Kristin Norseth overrakte festskriftet *Messuskyringer. Middelalderens norrøne messeforklaringer oversatt til moderne norsk.*

Andakten

Bibelens hemmeligheter

SKREVET AV: HALLVARD OLAVSON MOSDØL

Jeg er bedt om å skrive om Bibelen. La meg begynne i rundkjøringa på Fetsund.

Hver morgen sykler jeg forbi en rundkjøring på vei til toget. Det er en helt alminnelig norsk rundkjøring, geografisk beliggende øst av Glomma. Veivesenet har i sin tid plantet noe furukvast som står der. *That's it.*

I vår oppdaget jeg noe som fikk meg til å pusse brillene (ikke mens jeg syklet): I rundkjøringa spirte det under furugreiene. Et lite hav av blomsterløk, mest påskeliljer, stod der og nikket til travle bilister i morra-rushet.

Jeg tenkte at kommunen kanskje kjørte på med en sjarmoffensiv før de skulle innføre eiendomsskatt?

Det viste seg å være noe hakket sprøere. Et knippe entusiaster bedrev det de kalte «gerilja-gardening». Jeg traff en av dem. Hun forklarte at konseptet gikk ut på å forbarme seg over kjipe, offentlige steder. Dama hadde kjøpt bøttevis av løk høsten i forveien. I natens mulm og mørke var løkene smuglet ned i rundkjøringa. «Vi planter hemmeligheter.»

For å være ærlig; noen dager fortoner Bibelen seg like spennende som en rundkjøring. Jeg sykler forbi passe åndsfraværende. Glemmer at rundkjøringa er full av hemmeligheter. Løk som venter på å få spire. Fylle livet mitt. Og de andre pendlernes.

FERSKE STUDENTER TAS GODT VARE PÅ

Nye studenter blir tatt godt vare på av fadderne som har lagt opp et variert program. Her deler erfarne studenter og noen gjester sine beste Oslo-tips. Fra venstre studentene Petter Normann Dille og Aina Kristiansen, Hanna Norberg fra Stakkars oss-bloggen, Shoaib Sultan fra Antirasistisk Senter og student Arnstein Hardang.

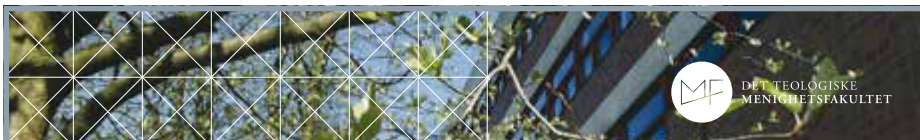
HØYTIDELIG AVSLUTNING AV VÅRSEMESTERET 2014

En flott buket festkleddede kandidater som fikk sine vitnemål under semesteravslutningen i juni. Navneliste over alle uteksaminerte finner du på side 13.

PRAKTISK-TEOLOGISK FAGSAMLING I JUNI

Under fellessesjonen med ph.d. Marianne Gaarden fra Aarhus universitet var temaet *Den emergente prædiken: 1+1 = 3. Mødet med prædikantens ord og kirkegængerens erfaringer i gudstjenesten.*

MF tilbyr nettstudier!

Fleksibel undervisning hvor hele kurset kan tas hjemmefra.

Fil1010/5010 Religionsfilosofi og metafysikk: De store spørsmålene

Kurset handler om Guds eksistens, det ondes problem, tro og vitenskap, liv etter døden og andre store eksistensielle spørsmål. Emnet tilbys hvert semester. Les mer på mf.no, og se forelesninger fra kurset.

Sam2020 Folkemord

Kurset er et fordypningsemne i samfunnsfag, åpent for alle. Emnet tilbys hvert semester. Les mer på mf.no, og se forelesninger fra kurset.

Barn og unge i trosopplæringen

Emnet er et pedagogisk emne som gir grunnleggende kunnskap om trosopplæringsreformen i Den norske kirke, og inngår i et årsstudium i trosopplæring som arrangeres i samarbeid med Misjonshøgskolen. Emnet (15 stp) tilbys på MF våren 2015. Les mer på tro.mf.no

Velkommen som MF-student!

Professor Hallesby og hustrus legat

Legatet er opprettet til fremme av vitenskapelig forskning i teoretisk og praktisk teologi. Kandidater og prester under 50 år utdannet ved MF kan søke legatet, og det gis primært støtte til studiereiser, litteraturkjøp eller trykkestøtte. Eget søknadsskjema skal benyttes, og prosjektbeskrivelse må vedlegges.

For mer info og søknadsskjema se mf.no
Søknadsfrist 15.10.14

VITAL BASE® Benkeputer

Putene har en sterk aldriings- og varmebestandig friksjonsduk på undersiden som sørger for at den ligger i ro på benken. Alle putene har glidelås for enkelt vedlikehold og rengjøring av trekk. Mer enn 400 fargenyanser i flammehemmende tekstiler av ull og ullblandinger.

Be om prøver og pristilbud!

VITAL BASE®

Your Challenge - Our Science

Myravegen 9, N-6060 Hareid
Tel +47 70 09 59 50 | firmapost@vitalbase.no
www.vitalbase.no

Individuell tilpasning og ergonomisk utforming.
Seteputer, ryggputer, kneputer, formtilpasning.
Nesten alt er mulig.

EN ÅPEN BIBEL

ØYVIND T. GULLIKSEN OG
ÅRSTEIN JUSTNES (RED.)

Fra svar til undring

Kristendom i norske samtidstekster

Er norske samtidstidforfattere opptatt av teologiske spørsmål? Hvilken rolle spiller skjønnlitteratur i forkynnelsen og i arbeid med bibeltekster? Bibel og

kristendom er aktuelle temaer i nyere norsk litteratur. Åpenhet for teologisk refleksjon kommer til uttrykk i romaner, lyrikk og barnelitteratur.

Kr 398,-

NICK PAGE

BIBELN – kort og godt

En oversikt over Bibelens bøker. Rikt illustrert. Informativ tekst, men lett tilgjengelig på grunn av et ungdommelig språk. Den vektlegger bøkernes

innhold, hvem som er hovedpersoner og hvilken betydning Bibelen har i dag. Det gis «ti kjappe» nøkkelord med henvisning til avsnitt i Bibelen for videre lesning.

Kr 198,-

Bøkene kjøpes på www.bibel.no eller i din lokale bokhandel.

Verbum

Vi tror på deg. Ikke for deg.

Bestill Vårt Land gratis i 2 uker
ved å sende VL til 1933, eller bestill
avisen i hele 10 uker til kun kr 199
ved å sende 10UKER til 1933.

Leveringen stanser automatisk etter endt kampanjeperiode.

vårt land

Foto: Erlend Berge

KL. 10.00–10.20

ANDAKT/ÅPNING

Tone Stangeland Kaufman

Vidar L. Haanes

Sted: Kapellet

DET TEOLOGISKE
MENIGHETSFAKULTET

Velkommen!

For mer info se mf.no

KL. 10.30–12.00

CODE GRUNNER FOR GUDSTRO

Bjørn Are Davidsen og Atle Ottesen Søvik

Sted: Aud. 3

FOLKEKIRKESPAGATEN

Atle Sommerfeldt, Kristin Gunnleiksrud Raaum, Harald Hegstad, Marianne H. Brekken, Kristoffer Hansen-Ekenes og Sunniva Gylver. Sted: Aud. 1

KL. 12.00–13.00

LUNSPAUSE

KANTINE OG BOKLOPPEMARKED ÅPENT HELE DAGEN

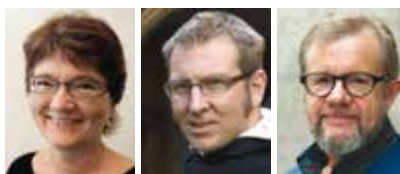
KL. 13.00–14.00

JESUS – HELBREDEREN

Karl Olav Sandnes og Jan-Olav Henriksen

Sted: Aud. 1

ENIGE OG TRO? – EN ØKUMENISK SAMTALE

Berit Hagen Agøy, Haavar Simon Nilsen og Terje Hegertun

Sted: Aud. 2

KL. 14.15–15.00

KONTAKT MED DE DØDE?

Anne Austad og Trine Anker

Sted: Aud. 3

HELLIG LIVSRYTME

Tomas Sjødin

Sted: Aud. 1

Åpen dag på MF

Lørdag
11. oktober
2014

«LIGG UNNA GENENE MINE!»

Benedicte Paus, Kristin Halvorsen og Gunnar Heiene
Sted: Aud. 2

EN VANDRING I JESUS-BILDENES HISTORIE

Gjert V. Kristiansen
Sted: Kapellet

KL. 12.30–13.00

LUNSKONSERT

“Fra hjerte til hjerte” med Frøydis Grorud (sax/fløyte)
og Trond Lien (tangenter)

Sted: Kapellet

GRØNN FRELSE?

Per Ivar Våje, Rasmus Hansson, Hanne Sofie Lindahl
og Sunniva Gylver
Sted: Aud. 4

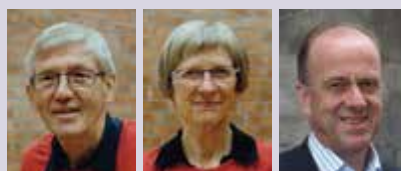
LIDELSENS RETORIKK. KRUSIFIKSET GJENNOM TIDENE

Kristin Blikrud Aavitsland
Sted: Aud. 3

KRIGENS ETIKK – ERFARINGER FRA AFGHANISTAN

Elisabeth Hermstad Løvlien og Nils Terje Lunde
Sted: Aud. 2

SYNG MED! SALMEBOK OG SALMEGLEDE

Sindre Eide, Estrid Hesselberg og Arne J. Eriksen
Sted: Kapellet

MF utdanner mange svært gode prester!

MF har siden oppstarten vært uvurderlig for kirken med alle de gode medarbeiderne som er blitt utdannet, og ved forskningsarbeidet lærerne har stått for.

Hver dag ser jeg de gode fruktene av MF gjennom alle gode medarbeidere, både frivillige og ansatte som har fått sin utdanning ved MF. Av de tolv prestene jeg har vigslet siden jeg ble biskop, kommer elleve fra MF. Det sier mye.

Det snakkes mye om utfordringen knyttet til rekruttering til prestetjenesten. Utfordringen for kirken er ikke kvaliteten på kandidatene. Samtalene jeg har hatt med disse elleve, har vist at MF utdanner mange svært gode prester. Det har vært en glede å vigsle dem til tjenesten, og jeg er sikker på at de vil være med å sette sitt preg på kirken i fremtiden på en god måte.

Utfordringen er ikke kvaliteten, men antallet som utdannes. De neste årene vil vi trenge mange flere prester enn det som utdannes i dag. For at vi skal lykkes med det, er vi avhengige av gode ungdomsmiljøer hvor ungdom utfordres til å studere teologi. Et sterkt og godt MF vil også være svært viktig for å øke antallet.

Kirken trenger derfor MF, og MF trenger vår støtte i form av gaver og forbønn.

Stein Reinertsen
Biskop i Agder og Telemark:

